

Eksempel på et af de mange online sites, hvor man kan få råd og vejledning i forbindelse med tvivlsspørgsmål inden for islam.

De nye medier har også indflydelse på autoritetsforholdene. Alle og enhver kan fx slå sig op som autoritet og udstede fatwaer. Det er ikke længere forbeholdt imamen i den moske, hvori man kommer, eller et af de velrenommerede lærdomscentre som al-Azhar-universitetet i Egypten. Man kan i stedet over nettet henvende sig med tvivlsspørgsmål til lærde i Saudi-Arabien, Qatar, Sydafrika eller USA og få en fatwa. Ligesom der er flere, som kan slå sig op som autoriteter, kan brugerne dog også henvende sig flere steder med det samme spørgsmål og sammenligne svarene og derefter vælge det, de bedst kan lide. Eller, mere positivt formuleret, det svar, som man mener, har de stærkeste argumenter bag sig.

Anonymiteten og afstanden gør dog på den ene side, at svarene har en tendens til at blive mere generelle, da den lærde ikke kender spørgeren og dennes specifikke situation personligt. På den anden side har spørgsmålene også en tilbøjelighed til at ændre karakter. Hvor det førhen måske krævede et vist mod og nogle overvejelser at henvende sig ansigt til ansigt til imamen, som man af blufærdighed ikke brød sig om at spørge om hvad som helst, kan man nu helt uforpligtende – ved at klikke på nogle taster – spørge om alt, fx om hvorvidt man må besøge pornosider på nettet. Der kommer således lidt mere brevkassekarakter over fatwa-stederne på nettet. De engelsksprogede fatwa-steder benyttes desuden først og fremmest af unge i Vesten og kan derfor give et billede af, hvad det er for nogle ting, man er optaget af her. Dette gælder ikke kun fatwa-steder, men også debatfora, hvor unge diskuterer islam med hinanden og på den måde opretholder fællesskaber om det at være ung muslim.

En anden tendens til forandring er der i forholdet mellem kønnene. Det er langt lettere for kvinder at deltage på lige fod i en debat eller stille spørgsmål til imamen, når det foregår på internettet, hvor man ikke kan se hinanden, og der derfor ikke er nogen krav om kønsadskillelse. Kvinder, der traditionelt ikke går så meget i moskeen som mænd, har desuden større mulighed for at følge med i de religiøse prædikener, når de lægges ud på nettet.

Muslimer i Europa og Danmark

Sidst i 1960'erne og først i 1970'erne begyndte indvandrere fra bl.a. muslimske lande at komme til Vesteuropa og dermed også Danmark, især som gæstearbejdere. Siden, i 80'erne og 90'erne, er der kommet nye immigranter, især via regler om familiesammenføring samt i form af flygtninge fra diverse krige. Der var også tidligere en stor trafik fra de tidligere kolonilande til deres respektive kolonimagter (eksempelvis af pakistanere til England og af nordafrikanere til Frankrig). I Europa var der dengang økonomisk opsving og mangel på arbejdskraft, så

"Horisont",
Allan Ahle m.fl.,
Gyldendal 2013



Specielt siden årtusindskiftet er flere etniske danskere begyndt at konvertere til islam. Hvor det tidligere fortrinsvis var danske kvinder, der blev gift med indvandrere med muslimsk baggrund, er der nu flere og flere danske mænd, der konverterer.

også fx Danmark modtog gæstearbejdere med muslimsk baggrund fra fx Tyrkiet (heraf en del kurdere), Pakistan, Iran, Irak, det tidligere Jugoslavien og Marokko.

Muslimerne i Danmark er meget ujævnt fordelt geografisk set, idet hovedparten bor i København og omegn, men der bor også relativt store grupper af muslimer i Aarhus, Odense, Aalborg, Roskilde, Helsingør og Slagelse.

Islam er desuden blevet institutionaliseret. Efterhånden som opholdet for gæstearbejderne blev mere permanent, og familierne derfor også ankom, begyndte man at indrette moskeer, private grundskoler og senere også gravsteder. Langt de fleste moskeer er opdelt efter etniske tilhørsforhold. Muslimerne i Danmark udgør også teologisk set en mangfoldighed. Hovedparten af muslimer i Danmark er sunni-muslimer, men der er også ankommet shia-muslimer fra fx Iran og Irak. Desuden findes en gruppe af ahmadiyya-muslimer, fortrinsvis fra Pakistan, hvor de bliver forfulgt; men der er også en lille gruppe danske konvertitter, der er ahmadiyya-muslimer. Herudover findes der sufier, salafier, islamister og liberale muslimer.

Der er tegn på, at muslimer i Danmark er begyndt at gøre op med de etniske orienteringer. Det gælder specielt den unge generation af muslimer og den voksende gruppe af etniske danskere, der er konverteret til islam. Islam i Danmark har hidtil først og fremmest været immigranternes religion, men fra årtusindskiftet kan man tale om en vækkelse blandt en del af den muslimske ungdom. Det betyder, at de genopdager religionen og på sin vis bliver mere religiøse, ligesom de opfatter islam som løsningen på deres problemer.

Det er først og fremmest disse unge, sammen med gruppen af etniske danskere, som er konverteret til islam, der sætter dagsordenen for en formulering af islam på dansk. De islamudtryk, der kommer ud af det, er imidlertid vidt forskellige. Fælles er, at islam har fået en helt anden funktion, end den havde for emigranterne, hvor det religiøse tilhørs-

forhold var med til at beskytte og vedligeholde en kulturbaggrund og overføre denne til næste generation. For de unge og konvertitterne derimod kan islam være en mulighed for kulturkritik og for at vinde en ny identitet.

Mange er begyndt at organisere sig, og de forsøger i højere grad at gøre sig gældende i den offentlige debat og at formulere islam på dansk. De kæmper for, at islam skal have en plads i Danmark og i det danske samfund, som de føler sig som en del af. Nogle betragter endda Danmark (den danske velfærdsstat) som tæt på et ægte eller sandt islamisk samfund.

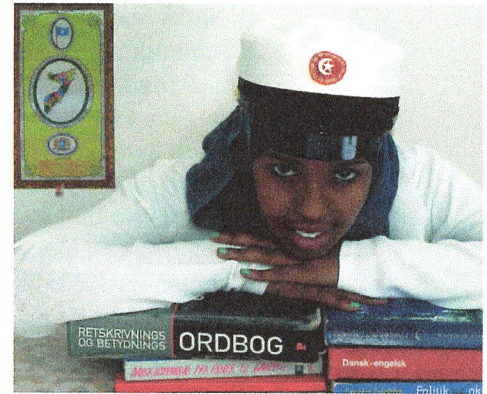
De unge forstår islam på en mere abstrakt måde og mere løsrevet fra det udtryk, den havde i forældrenes hjemland. Det viser sig bl.a. ved, at de er begyndt at organisere sig på nye måder og i højere grad på tværs af de etniske og nationale skel, som forældregenerationen ellers har opretholdt.

De unge pointerer vigtigheden af at skrælle forskellige kulturelle lag og traditioner væk. Det vil sige, at de gør op med den islam, der eksempelvis dyrkes i en tyrkisk landsby for i stedet at søge en for dem mere autentisk islam ud fra de grundlæggende religiøse skrifter.

Inden for religionsvidenskaberne betragter man religion som et kulturelt fænomen på linje med alt muligt andet, som mennesker foretager sig. Kultur kan derfor ikke skrælles af, så religionen bliver tilbage, for religion er også kultur. Men man kan sige, at de unge vakte muslimer typisk er kulturelrelativister på det etniske og nationale område, hvor de sætter tingene til forhandling, mens religion ophøjes og fremstilles som et fast holdepunkt og en kerne, som de skaber deres identitet ud fra. Der er dog stor forskel i holdningerne til, hvordan denne kerne formuleres. Der kan skelnes mellem tendenser i retning af henholdsvis en global og en europæisk islam. I det første tilfælde formuleres islam som helt uafhængig af tid og sted, således at den måde, man lever på som muslim, bør være den samme, uanset hvor i verden man befinder sig.

Religiøsitet ændres ofte som følge af migration. Religion og kultur mister fx sin selvfølgelighed, når man kommer til et samfund, hvor majoriteten har en anden religion. I stedet bliver religion et personligt valg, og man orienterer sig ikke længere i forhold til etnisk tilhørsforhold. Religiøsitet forandres gennem forskellige stadier i den enkeltes liv, hvor man eksperimenterer og afprøver forskellige former for islam.

Læs **TEKST** 19 og 20 s. 196 og 197



Et eksempel på kulturmøde og formuleringen af en dansk islam er den nye kombination af danske studenterhuer med den islamiske halvmåne i stedet for det kristne kors.

Læs **TEKST** 21 **IT**

Læs **TEKST** 22 **IT**



En af de nye tværetniske ungdomsorganisationer er Muslimer i Dialog. De har bl.a. markeret sig med udadvendte kampagner, hvor der har været fokus på at tage samfundsansvar og vise det gode eksempel gennem projekter som fx „Giv blod“, og „Ren by“. I sidstnævnte tilfælde argumenterede organisationen for, at muslimer burde tage islams renhedsaspekt mere alvorligt, og derfor opfordrede de unge muslimer til at værne om miljøet ved at bruge en lørdag på at samle skrald i deres lokalområde.